

САМОНИКЛЕ ВОЋНЕ ВРСТЕ КАО ПОТЕНЦИЈАЛ ЗА РАЗВОЈ ЛОКАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ СТАНОВНИШТВА РУРАЛНОГ ПОДРУЧЈА ПИРОТСКОГ ОКРУГА

У оквиру пројекта „Утврђивање потенцијала и начина одрживог коришћења самониклих воћних врста са аспекта диверзификације економске делатности становништва руралних подручја“, значајан сегмент посвећен је истраживању потенцијала за развој локалне економије становништва руралног подручја Пиротског округа. Овај пројекат је финансиран од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије – Управе за аграрна плаћања, а носилац је Институт за шумарство из Београда.

Потенцијал за диверзификацију делатности у руралним областима целе Србије, па и Пиротског округа, лежи у савременим тенденцијама ка специјализованим производима и тржиштима ван конвенционалног ланца исхране, као концепт подстицања одрживог развоја руралних подручја заснован на одрживом економском развоју.

Зашто самоникле воћне врсте? У Србији је регистровано 88 самониклих воћних врста, од којих је 12 у значајном опадању бројности. Многе од њих су од великог економског значаја због високе хранљиве вредности плодова, лековитих или медоносних својстава, могућности прераде у прехранбеној индустрији за различите компоте, џемове, безалкохолне и

алкохолне напитке, коришћења у фармацеутској индустрији. Самоникле воћне врсте значајне су као родоначелници сорти и хибрида култивисаних воћака и као подлоге за калемљење високородних сорти. Како су многе од њих од великог значаја због високе хранљиве вредности плодова, лековитих или медоносних својстава, треба узети у обзир и економски аспект улоге ових врста. Овај аспект огледа се у квалитету дебла и коришћењу у дрвној индустрији (дивља трешња, орах и др.), коришћењу плодова у прехранбеној, фармацеутској индустрији (дивља трешња, дивља крушка, дивља јабука, јаребика, мукиња, лешник, дрен, дивља ружа и др.).

Кроз контролисану организовану експлоатацију самониклих воћних врста обезбедила би се и заштита биолошке разноврсности, омогућило би се унапређење овог ресурса, како квантитативно, тако и квалитативно, уз заштиту врста на природним стаништима. На овај начин коришћење самониклих воћних врста подстиче развој локалне економије, уз очување екосистема и биодиверзитета и представља важну компоненту живота сиромашног становништва. Остваривањем поменутих услова, уз богатство природних ресурса, биће створени услови за развој туризма, трговине и других делатности, што би допринело повратку становништва на ова подручја.

Стабло брекиње на осами, Пиротски округ

Плодови брекиње, Пиротски округ

Примарна циљна група корисника пројекта су нови пољопривредни произвођачи у овој области, кроз њихово укључивање у одрживо коришћење самониклих воћних врста. Едукацијом од стране експерата, корисницима би се створиле нове могућности отварање микропредузећа, самим тим нових радних места. Значајно би се повећале шансе младих људи за останак на на овим подручјима. Запошљавањем би се ревитализовало брдско-планинско подручје, где је највећа заступљеност самониклих воћних врста. На овај начин омогућила би се материјална средства становништву сиромашних руралних подручја Пиротског управног округа. Секундарна циљна група су сакупљачи и откупљивачи.

Промоција значаја пројекта и апликативности резултата реализована је делом учешћем на Трећем међународном сајмлековитог, зачинског, украсног биља и пчелињих производа у Врању 17. и 18. септембар 2022. године, на коме су учествовали др Татјана Ђирковић-Митровић и др Саша Еремија са Института за шумарство у Београду.

Предавање на тему „Значај лековитих самониклих воћних врста на подручју Србије“, предавач др Татјана Ђирковић-Митровић (Трећи међународни сајмлековитог, зачинског, украсног биља и пчелињих производа у Врању 17. и 18. септембар 2022. године)